

Jongeren testen de nieuwe virtual realityfilm over ongewenste sexting.

© rob oostwegel

REPORTAGE ONGEWENSTE SEXTING

Je naaktfoto op het digibord

Bureau Jeugdzorg Limburg gooit 'virtual reality' in de strijd tegen ongewenste sexting. Door filmpjes moet duidelijk worden dat niet het máken van sexy foto's verkeerd is, maar het ongewenst doorsturen.

DOOR CAROLA DE BOER

WEERT/URMOND

Anne zit in de klas op de middelbare school. Om haar heen geroezemoes, want de docent is nog niet binnen. Iedereen heeft een telefoon in zijn handen en zit besmuikt te lachen. Dan ineens projecteert iemand een sexy blootfoto van Anne op het digibord. De

foto die ze alleen naar één vriendin had gestuurd. De hele klas lacht Anne uit. De appjes stromen binnen: 'slet' en 'hoer' leest ze.

Het is een stukje uit de *virtual reality*film #ShameOver. De film van acht minuten is gemaakt in opdracht van Bureau Jeugdzorg Limburg, de Koraalgroep en Halt. Wie de VR-bril op heeft, wordt zelf Anne. De virtual reality zorgt ervoor dat dit soort scènes je laten voelen hoe het is, als de hele klas jou aankijkt en uitlacht. Je voelt je zelf bedrogen door je beste vriendin. Zij is degene die de foto heeft doorgestuurd naar jouw ex, Rob. En Rob stuurde de foto naar appgroepen. Zij zijn de schuldigen in deze. Gelukkig heeft Anne nog een andere vriendin, die haar wel steunt. En de mentor gelukkig ook.

Pesterijen

De verspreider wordt niet aangepakt, het slachtoffer wel. Die had maar geen sexy foto van zichzelf moeten maken. De wereld op zijn kop!

MARCEL LIESKAMP, PROJECTLEIDER #SHAMEOVER

Slachtoffers van ongewenste sexting geven vaker aan dat niet zozeer de verspreiding van de foto het ergste is, maar de reacties van de buitenwereld erop. De pesterijen, het uitschelden en de beschuldigingen van vriendinnen en zelfs je eigen ouders.

Omstanders geven een slachtoffer het gevoel dat zij fout is, terwijl de schuld ligt bij degene die de foto zonder toestemming doorstuurt. „Die verspreider blijft onder de radar, wordt niet aangepakt, wordt niet bestraft. Het slachtoffer wel. Die had maar geen sexy foto van zich zelf moeten maken. Dat is dus écht de wereld op zijn kop”, vertelt Marcel Lieskamp, projectleider van #ShameOver.

De drie organisaties proberen met dit project iedereen tussen de 12 en 18 jaar bewust te maken van ongewenste sexting. Er is subsidie van het ministerie van Justitie van 95.000 euro en het is de bedoeling dat er een compleet lespakket komt dat onder andere op alle scholen in Nederland, bij Haltbureaus en jeugdinstanties gebruikt kan worden.

Boodschap

Er zijn twee VR-filmpjes, één waarin de kijker in de huid van Anne kruipt en één waarin de kijker in de positie van Rob zit. Het verhaal van de film is bedacht door jongeren zelf. Afgelopen week werden de filmpjes voor het eerst getest bij diverse

groepen jongeren in de Gastenhof (een behandelingsinstituut voor jongeren met een licht verstandelijke beperking) in Urmond. „Het voelt veel echter dan een Playstation. Dat zijn poppetjes, dit zijn echte mensen”, zegt één van de jongens. Ze hebben de boodschap wel begrepen: „Anne wilde niet dat haar foto werd doorgestuurd, maar dat gebeurde toch. Je weet dus nooit voor 100.000 procent zeker of dat gebeurt”, zegt een andere jongen. Ook een groep meiden kon zich goed inleven in de situatie van Anne. Ze vroegen zich wel af wat er nu uiteindelijk met de daders en slachtoffer gebeurt. Wellicht dat het filmpje met deze informatie nog wordt aangevuld.

Het doorsturen van blootfoto's van minderjarigen is in elk geval strafbaar, vertelde social mediaspecialist Lei Seuren twee weken geleden op een infoavond over sexting in Weert. Het maken, in bezit hebben of doorsturen van een blootfoto van een minderjarig kind, kan vier jaar cel opleveren omdat de wetgever vindt dat het onder kinderporno valt, zei hij.

In de praktijk komt het er vaker op neer dat de jonge 'doorstuurder' naar Halt moet voor een taakstraf. „Je kunt wel een aantekening krijgen in je strafdossier. En die heeft gevolgen voor je mogelijke werk of hobby later, als voetbaltrainer of als docent in het onderwijs.”

Seuren hield de aanwezige ouders voor hierover met hun kind te praten. „Een foto waar iemand wordt gepest? Niet doorsturen! Een sexy selfie? Niet doorsturen! De jongeren weten het wel, maar als ze achter een scherm zitten en maar op één knopje hoeven te drukken, dan doen ze het toch”, vertelt hij.

Spannend

Marijke Naezer promoveerde aan de Radboud Universiteit in Nijmegen op het onderwerp: 'Hoe gebruiken jongeren sociale media met betrekking tot seksualiteit?' Ze ontdekte dat jongeren het maken van sexy foto's en filmpjes leuk en spannend vinden en deze delen met een vriend of vriendin. Ze vertelden Naezer dat het bijvoorbeeld hielp om een positief zelfbeeld te krijgen of om een potentieel vriendje of vriendinnetje aan te trekken. Het waren plezierige ervaringen.

Het gaat pas mis, als iemand zo'n sexy selfie zonder toestemming doorstuurt. Naezer pleit er ook voor om bij voorlichting de nadruk te leggen op het voorkómen van plegerschap ('respecteer elkaars grenzen') in plaats van het voorkómen van slachtofferschap ('maak geen sexy foto's'). Dat laatste is overigens een standpunt dat veel organisaties, zoals de Nationale Politie, innemen.

Reacties die het doorsturen van sexy foto's en filmpjes bagatelliseren of goedpraten, moet je streng veroordelen, adviseert Naezer. Het pesten, bespugen en uitlachen van het slachtoffer is ook uit den boze. Het kan ervoor zorgen dat zo'n meisje of jongen

zich terugtrekt in zichzelf, depressief raakt en in het ergste geval zelfmoord pleegt. Terwijl hij of zij niks verkeerd heeft gedaan.